

Dokument nr. 15:20

(2002-2003)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 381

Innlevert 6. mars 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 17. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«NSB innstilte de regionale togavgangene nord for Lillehammer i januar 2001 uten å gi kompensasjon eller etablere noen erstatning. Da tilsvarende lokaltogdrift på Randsfjordbanen ble lagt ned på samme tidspunkt, ble det etablert busstilbud ved at staten gav økonomisk kompensasjon.

Er det noen grunn til å behandle de to nedlagte togrutene ulikt, og vil statsråden ta initiativ for å opprette tilbud med tog eller buss fra Gudbrandsdalen, slik at det igjen blir mulig å komme til Oslo på tidlig formiddag?»

BEGRUNNELSE:

Ved flere anledninger har NSB redusert togtilbudet på Dovrebanen nord for Lillehammer. I forbindelse med at tog mellom Dombås og Hamar ble innstilt i juni 1999, opprettet NSB BA og Oppland fylkeskommune i august 1999 avtale om at togtilbudet ble erstattet med buss. Det ble gitt kompensasjon fra NSB BA for at Ottadalen Billag foresto bussruten Hamar til Dombås. NSB BA Persontrafikk sa imidlertid opp denne samarbeidsavtalen i juni 2000.

Behovet for et erstatningstilbud for det reduserte togtilbudet førte til at fylkeskommunen i januar 2001 så seg nødt til å etablere et nytt busstilbud på strekningen Otta til Lillehammer med avgang Otta kl. 08.25 og ankomst Lillehammer kl. 10.25, slik at det ble korrespondanse med tog med avgang kl. 10.50 og kl. 11.16 fra Lillehammer mot Oslo. I retur til Otta ble det satt opp busser fra Lillehammer som korresponderer med tog 315 og 319 fra Oslo til Lillehammer. Rutetilbudet som ble etablert til erstat-

ning for det tidligere togtilbudet, innebærer en økt ruteproduksjon for fylkeskommunen på ca. 70 000 km og med en årlig bruttokostnad på ca. 1,1 mill. kr.

7. januar 2001 innstilte NSB Mellomdistanse de siste regionale togavgangene til/fra Otta og Dombås nord for Lillehammer, uten at det ble etablert bussruter eller gitt noen form for kompensasjon. Reisende på strekningen Lillehammer til Dombås ble dermed henvist til de fire daglige ekspresstogene mellom Trondheim og Oslo, samt ett nattog i hver retning. Første mulige ankomst til Oslo med tog ble etter dette kl. 12.53. Siste returmulighet fra Oslo ble fra januar 2001 ekspresstoget kl. 16.37 eller nattoget kl. 23.05 med ankomst Otta kl. 03.25. Dette gir et svært dårlig tilbud for forretningsreiser, turister og dagsturer for reisende nord for Lillehammer.

Setekapasiteten med tog nord for Lillehammer er redusert fra ca. 1 800 i 1997 til ca. 1 300 i dag.

Endringene i togtilbudet for Gudbrandsdalen nord for Lillehammer innebærer:

- Betydelig redusert togtilbud.
- Betydelig redusert setekapasitet.
- Første togforbindelse i Oslo kl. 12.53.
- Ingen kompensasjon for nedlagte togtilbud.

I den grad NSB BA ikke ser seg tjent med å opprettholde et lokalt jernbanetilbud pga. et svakt trafikkgrunnlag, bør andre løsninger vurderes før det lokale tilbudet tas bort. Når midler for slike togtilbud ligger inne i kjøpsavtalen mellom Samferdselsdepartementet og NSB BA, bør kjøpsavtalens midler frigis og disponeres av fylkeskommunene for å erstatte nedlagte togtilbud med buss.

Svar:

Det lokale togtilbudet mellom Lillehammer og Otta/Dombås ble etablert i 1994 ved å forlenge ruten til intercitytogene mellom Skien og Lillehammer til Otta/Dombås med en morgen- og en kveldsavgang. Forlengelsen ble etablert av NSB etter initiativ fra Oppland fylkeskommune. Ved forlengelsen av tog-ruten mellom Lillehammer og Otta/Dombås ble det fra Samferdselsdepartementets side ikke gitt økonomisk kompensasjon til NSB. Eventuelle merkostnader måtte dekkes innenfor rammen av kjøpsavtalen for intercitytogene som da var avtalt mellom Samferdselsdepartementet og NSB.

Togavgangene mellom Otta/Dombås og Lillehammer ble innstilt pga. mangel på lokførere i NSB. Som erstatning søkte NSB Oppland fylkeskommune om konsesjon for togbussopplegg på strekningen.

NSB fikk avslag på dette, og i stedet ble det etablert en ekspressbussrute mellom Gudbrandsdalen og Oslo med stopp for av- og påstigende passasjerer langs togstrekningen mellom Otta og Lillehammer.

Jeg ser ikke at det i denne saken er riktig at staten ved Samferdselsdepartementet skal yte økonomisk kompensasjon til Oppland fylke. Det er fylkeskommunen som har ansvaret for den lokale kollektivtrafikken i Oppland.

Jeg vil påpeke at etableringen av lokaltog i Gudbrandsdalen og overføringen av ansvaret for lokaltogene på Randsfjordbanen til Buskerud fylkeskommune er to saker som ikke uten videre kan sammenlignes. Buskerud fylkeskommune overtok ansvaret for lokaltogene mot en økonomisk kompensasjon fra staten og valgte selv å nedlegge lokaltogene og erstatte disse med buss.

SPØRSMÅL NR. 382

Innlevert 7. mars 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 13. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det signaliseres nå en sentralisering og omlegging av lensmannsetaten, som til nå pga. dennes allsidige oppgaver har hatt stor og flersektoriell innsikt i lokale forhold.

Hvordan ser statsråden på sentraliseringen og omleggingen av lensmannsetaten som nå foregår, og vil det bli satt i verk tiltak for å sikre lensmannsetatens tilstedeværelse og ikke minst allsidige oppgaver fremover?»

BEGRUNNELSE:

Lensmannsetaten er en av de eldste og mest innarbeidede etater i det norske samfunnet. Lensmannen var en sentral aktør både innenfor retts- og politistellet og ellers i det sivile samfunnet. Dette gav lensmannen en god og allsidig innsikt i sitt distrikt. Denne innsikten i flere samfunnsforhold gav samtidig en god oversikt til å være et godt redskap for å forebygge og bekjempe kriminalitet og annen uønsket adferd.

Dessverre ser det nå ut til at flere og flere etater blir mer og mer sektoriell og spesialisert, noe som på mange måter fører til at overblikket og evnen til å se flere tilsynelatende uavhengige forhold under ett.

Det er således ikke bare den lokalkunnskapen

som en fysisk tilstedeværelse gir, men også de ulike oppgavene som lensmannen har hatt, som har gitt denne etaten forutsetninger til å være en sentral aktør i lokalmiljøet, og da særlig i forebygging og bekjempelse av kriminalitet.

Lensmannen ble for en tid siden underlagt politimesteren, i stedet for fylkesmannen. Det har nå fremkommet flere opplysninger om at man i enda sterkere grad skal ta bort lensmannens sivile oppgaver og at flere lensmannskontor skal bli lagt ned.

Dette vil medføre at lensmannen mister sitt opprinnelige fortrinn, og at mange lokalsamfunn vil være uten politimyndighet.

Særlig i distriktene kan en nedlegging av lensmannskontorene medføre at man ikke rykker ut til distriktene uten at det foreligger alvorlige lovbrudd eller ulykker. Det fryktes derfor at distriktene vil oppleve en mer utrygg hverdag enn tilfellet er nå.

Svar:

Lensmannsetaten og politietaten ble slått sammen til en etat i 1994. Politi- og lensmannsetaten gjennomfører nå en større omstillingsprosess, "Politireform 2000", hvor hovedmålene er å oppnå en politi- og lensmannsetat som:

- mer effektivt forebygger og bekjemper kriminaliteten,
- er mer tjenesteytende og publikumsorientert,
- arbeider mer kostnadseffektivt.

Gjennomføringen er delt i to faser, hvor fase 1 omfatter sammenslåing av politidistrikter med tilhørende tilpasninger, og fase 2 omfatter en gjennomgang av de interne rutine og organiseringen i distriktene.

Politireformen gjennomføres i henhold til bl.a. St.meld. nr. 22 (2000-2001), hvor det heter:

"Justisdepartementet legger til grunn at den sentrale politiledelsen og politidistriktene, i forlengelsen av politidistriktsammenslåingene, må gå gjennom dagens driftsenhetsstruktur, og i en del tilfeller komme fram til nye, alternative distriktsinterne organisasjonsmodeller."

Videre siteres følgende:

"Eventuelle endringer i ledelsesstrukturen, som må foretas på driftsenhetsnivå, vil imidlertid skje under den klare forutsetning at antallet tjenestesteder opprettholdes."

Jeg har lagt til grunn at politiet skal finnes på tilnærmet like mange steder som i dag, og at det ikke skal foretas strukturelle endringer som svekker politiets nærhet og tilgjengelighet. Det er min målsetting at publikum skal få den best mulige polititjeneste fra sitt lokale polititjenestested. Dette forutsetter bl.a. stor allsidighet i de polititjenester som skal tilbys.

Jeg kan i denne sammenheng vise til forslaget om å overføre det administrative ansvaret for forlikrådene til staten, som vil bli fremmet for Stortinget til høsten. Ved å samle namsmannsoppgavene, oppgaven som stevnevitne og sekretariatsarbeidet for forlikrådene under politiet, vil en desentralisert modell med nærhet til brukerne kunne opprettholdes.

Jeg har også iverksatt en prøveordning med delegert påtalekompetanse til lensmenn i konfliktrådssaker med hjemmel i straffeprosessloven. Prøveordningen går ut på at lensmennene selv kan beslutte å overføre straffesaker direkte til megling i konfliktrådet ved overtredelse av nærmere bestemte straffebud. Prøveordningen ble iverksatt 1. januar 2003, varer i 3 år og omfatter 71 lensmannsdistrikter.

SPØRSMÅL NR. 383

Besvart 19. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Det er stort behov for at innvandrere får bedre bistand enn i dag til å komme i jobb. Nå forblir også godt kvalifiserte søkere ledige svært lenge. "Jobb til alle" er et rekrutteringsbyrå for innvandrere. De ønsker å være et supplement til Aetat og har søkt både SND og Aetat om støtte til etablering, men har fått avslag. I Danmark er det etablert et lignende prosjekt, som har fått 500 000 kr i statlig støtte.

Kan Regjeringen begrunne hvorfor det er gitt avslag på søknadene?»

Svar:

Jeg er svært opptatt av at utsatte grupper i arbeidsmarkedet, herunder innvandrere, får god bistand til å komme i arbeid. Ikke minst er det viktig å ha fokus på utsatte grupper som innvandrere i dagens situasjon med økende ledighet og svekket arbeidsmarked. Regjeringen har nettopp derfor lagt vekt på å kanalisere Aetats innsats inn mot personer som har problemer med å komme i arbeid på egenhånd, og

som ikke har den kompetanse som markedet etter spør. Innvandrere er derfor en viktig målgruppe for tiltaksaktiviteten og prioriteres høyt innenfor økt ressursramme til Aetat. For å sikre at Aetat har en aktiv og pågående rolle når det gjelder å få innvandrere inn i arbeid, innførte Regjeringen i forbindelse med handlingsplanen mot rasisme og diskriminering (2002-2006) et måltall for Aetat om at 60 pst. av de registrerte ledige innvandrere skal i arbeid. Målet ble oppfylt i 2002.

SND har på faglig og uavhengig grunnlag ikke funnet det riktig å prioritere søknaden om støtte til etablering av rekrutteringsbyrået "Jobb til alle". Det har helt siden opprettelsen av SND vært lagt til grunn at SND-styrets myndighet ikke skal begrenses ved at departementet eller Regjeringen påvirker eller treffer avgjørelser i enkeltsaker.

Hovedbegrunnelsen for at det ikke er gitt støtte gjennom Aetat er at arbeidsmarkedsmyndighetene ikke disponerer ordning hvor det gis støtte til etablering og oppstart av egen virksomhet. Videre vil det være vanskelig å gi offentlig etableringsstøtte til én

av alle de aktører som ønsker å starte privat formidlingsaktivitet. Dette vil kunne fremstå som konkurransevridende og urimelig forskjellsbehandling.

Det å åpne for og stimulere til økt konkurranse i arbeidsmarkedspolitikken er et viktig og sentralt element i Regjeringens omlegging av arbeidsmarkedspolitikken for å gi brukerne bedre tjenester. Jeg er svært opptatt av at Aetat skal ha et utstrakt samarbeid med andre aktører, både offentlige og private. Som ledd i dette, skal Aetat tilrettelegge sin database slik at den er tilgjengelig for private leverandører av formidlingstjenester. Nye aktivitets- og resultatbaserte

finansieringsformer utprøves og Aetat skal gjøre økt bruk av eksterne tjenesteleverandører og et bredere spekter av tilbydere skal utprøves. Det er bl.a. satt i gang forsøk med formidling av særlige utsatte personer i arbeidsmarkedet, hvor tilbydere har konkurrert på anbud.

Selv om det ikke ytes etableringsstøtte, vil det på et senere tidspunkt kunne være aktuelt for Aetat å vurdere kjøp av tjenester fra selskapet på samme måte som det kjøpes formidlingstjenester av andre aktører.

SPØRSMÅL NR. 384

Innlevert 11. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 18. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«I brev av 28. februar 2003 til arbeids- og administrasjonsministeren skriver Landsrådet for arbeid til yrkeshemmede at midler som var avsatt til omstilling til Varig tilrettelagt arbeid, VTA, nå er omdisponert, slik at omstillingen ikke kan gjennomføres som planlagt. En slik nedprioritering vil være i strid med kommunalkomiteens merknader angående VTA i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2002 2003).

Kan statsråden redegjøre for og begrunne realitetene i saken?»

Svar:

I statsbudsjettet for 2003, kap. 1594 post 73, er det satt av vel 72 mill. kr til investeringer i skjermede tiltak. Denne budsjettposten inneholder også midler til omstilling av produksjonsverksteder, PV, og arbeidssamvirker, ASV, til Varig tilrettelagt arbeid, VTA. Av denne grunn blir posten av enkelte betegnet

"omstillingspotten". Dette kan skape inntrykk av at hele bevilgningen i utgangspunktet retter seg mot omstilling av PV og ASV til VTA, og at midler disponert til andre formål fra denne budsjettposten oppfattes som "kutt" eller omdisponering. Blant annet omfatter bevilgningen vel 24 mill. kr til investeringer i tiltak under Regjeringens tiltaksplan mot fattigdom.

Det er lagt til grunn at arbeidet med omstilling av PV og ASV til VTA skal gå over to år, 2002 og 2003. Det er derfor overført midler fra 2002 til 2003 i forbindelse med gjennomføring av omstillingsarbeidet. Aetat Arbeidsdirektoratet har anslått kostnadene til omstillingsarbeidet i 2003 til om lag 54 mill. kr. Dette vil omfatte både investeringer og drift av plasser som opprettes som del av omstillingen. Disse midlene er avsatt til dette arbeidet. Det har derfor ikke vært foretatt noen reduksjon i bevilgningen knyttet til omstilling av PV og ASV til VTA.

SPØRSMÅL NR. 385**Innlevert 11. mars 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen****Besvart 19. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum****Spørsmål:**

«Hvordan er politiets rutiner ved utrykning i forbindelse med "husbråk" når det er på det rene at det oppbevares våpen i huset, og har anmeldt voldsbruk mot en person konsekvenser for denne personens fortsatte muligheter til å inneha våpenlisens?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med pressens dekning av den nylige drapssaken i Gjerdrum kommune der en firebarnsmor ble skutt, er det kommet frem opplysninger om at politiet allerede var kjent med såkalt "husbråk" i det huset gjerningsperson og offer bodde. Det vises i den sammenheng til artikkel i Dagbladet 4. mars 2003 der kilder opplyser at politiet flere ganger har rykket ut til bolighuset i Leirdalen i Gjerdrum i Akershus. Samtidig er det på det rene at gjerningspersonen oppbevarte flere våpen i det aktuelle huset.

Svar:

Når politiet mottar melding om husbråk, er det viktig at den som mottar meldingen får nødvendige opplysninger om omstendigheter som kan ha betydning for politiets innsats. Meldingen om husbråk kommer vanligvis inn til politiets operasjonssentral, vakt eller lensmannsdistrikt. Den politifaglige vurderingen for hvordan tjenestemennene skal gjennomføre oppdraget vil variere fra oppdrag til oppdrag og fra tjenestemann til tjenestemann.

Dersom politiet får melding om at det er personer med våpen involvert i bråket, eller vet fra tidligere utrykninger til samme adresse at det gjerne benyttes eller trues med å benytte våpen, vil politiet legge opp den taktiske gjennomføringen med dette som en forutsetning. Det er imidlertid først når politiet kommer til stedet at de kan danne seg et godt bilde over situasjonen. Dersom det er trusler med bruk av våpen, vil politiet foreta en utrykning med bevæpnede mannskaper og følge en innøvd taktikk for å løse situasjonen. Taktikken innebærer først og fremst å ivareta sikkerhet for de berørte, naboer og andre som har tilhold på stedet. Også her vil det være et polititaktisk

skjønn som legges til grunn for de beslutninger og ordre som gis.

Dersom en person bruker eller truer med å bruke skytevåpen i en husbråksituasjon, begår han en straffbar handling, og våpenet/våpnene som er brukt vil bli beslaglagt etter straffeprosesslovens regler.

Etter våpenloven av 9. juni 1961, kan tillatelse til å erverve våpen bare gis til personer som er edruelige og pålitelige og som ikke av særlige grunner anses uskikket til å ha våpen. Før lovendring i 1998 var det fastsatte at politimesteren *kunne* tilbakekalle våpenkortet, dersom disse vilkårene ikke lenger var oppfylt. Etter lovendringen er det bestemt at politimesteren *skal* tilbakekalle våpenkort dersom innehaveren ikke er edruelig og pålitelig eller dersom han av særlige grunner kan anses som uskikket til å ha skytevåpen, jf. § 10 1. ledd, jf. § 10 2. ledd. Det vil imidlertid bero på et skjønn om lovens vilkår for tilbakekall pga. manglende edruelighet, pålitelighet eller skikkethet er til stede, og dette må vurderes konkret i hver enkelt sak. Dersom en person straffes for ulovlig bruk av våpen, vil dette regelmessig føre til at våpenkortet, for så vidt også gjelder andre våpen han besitter, tilbakekalles.

Etter de forvaltningsrettslige reglene vil det imidlertid gå noe tid fra forhåndsvarsel om tilbakekall av våpenkortet meddeles innehaveren og til det kan fattes et endelig vedtak om tilbakekall. Ved lovendringen i 1998 ble det gitt hjemmel for politiet til å treffe vedtak om midlertidig innlevering av våpenet når vedkommende var gitt melding om tilbakekall av våpenkortet. Det kan oppstå situasjoner der det allerede under forberedelsen av en forvaltningssak framstår som klart at vedkommende ikke lenger fyller vilkårene til edruelighet, pålitelighet eller skikkethet. Politiet kan i slike tilfelle gi pålegg om midlertidig innlevering av våpnene samtidig med at det gis forhåndsvarsel om tilbakekall, selv om vilkårene for straffeprosessuelt beslag eller overtakelse ut fra rene nødrettsbetraktninger ikke er til stede. Denne bestemmelsen vil i første rekke få betydning i situasjoner hvor politiet og omgivelsene føler uro over at vedkommende fortsatt disponerer skytevåpen, uten at man kan si at det foreligger en konkret fare for at våpnene vil bli benyttet til en straffbar handling.

SPØRSMÅL NR. 386**Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas****Besvart 20. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm****Spørsmål:**

«Vil statsråden i løpet av våren 2003 legge frem for Stortinget en sak om bruk av ferjesubsidier?»

BEGRUNNELSE:

I Møre og Romsdal planlegges det å bygge en undersjøisk tunnel mellom kommunene Averøy og Kristiansund/Frei, Atlanterhavstunnelen. Prosjektet skal erstatte dagens ferjesamband, og er ferdigbehandlet som bompengeprojekt i de berørte kommuner og Møre og Romsdal fylkeskommune med nærmest enstemmig vedtak for prosjektet. Atlanterhavstunnelen er kostnadsberegnet til 550 mill. kr, og er fullfinansiert gjennom bompengelån som skal betjenes av trafikantene, av kommunale tilskudd på 103 mill. kr, og kommunal og privat aksjekapital på nærmere 40 mill. kr. Utover dette forutsetter bompengeselskapet at det får utbetalt et årlig beløp innenfor ordningen med alternativ bruk av ferjesubsidier. Det vil si sparte ferjesubsidier, inkludert kapitalkostnader når det bygges fast samband. I planene forutsettes behandling i Stortinget i inneværende sesjon.

I Møre og Romsdal planlegges det videre å bygge bro over Imarsundet, kabelferje Nordheim-Solskjelsøya og ferjekai med ny vei og oppstillingsplass på Rv 669 Sandvika-Imarsundprosjektet. Prosjektet omfatter ferjefritt samband over Imarsundet, innkorting av ferjesambandet til Smøla, samt kabelferje til Solskjelsøya med utbedring av veinett på Solskjelsøya. Bompengesøknaden for prosjektet med finansieringsplan er behandlet og fått tilslutning i kommunene Aure, Kristiansund, Smøla og Tustna, og i Møre og Romsdal fylkeskommune. Ferjesambandet Aukan-Forsnes (Hitra) blir nedlagt fra det tidspunkt Imarsundsambandet settes under trafikk. Imarsundprosjektet er kostnadsberegnet til 240 mill. kr, og som Atlanterhavstunnelen utgjør bruk av ferjesubsidier en viktig og vesentlig del av finansieringen.

Atlanterhavstunnelen anses å være svært viktig

for en videre utvikling av Ytre Nordmøre som en vekstkraftig bo- og arbeidsmarkedsregion. Imarsundprosjektet vil gi Tustna kommune fastlandsforbindelse, og Aure og regionen lenger nord vil få en langt mer rasjonell forbindelse til Kristiansund.

Til orientering understrekes det at gjennomsnittsalderen på ferjeflåten i Møre og Romsdal er nærmere 30 år, og både grunnet alder og økende trafikk står en her overfor store kapitalinvesteringer.

Bruk av ferjesubsidier til å realisere fastlandsamband, vil etter min mening medføre at staten vil spare store investeringskostnader knyttet til fremtidige ferjeinvesteringer.

Svar:

Samferdselsdepartementet foreslo i forbindelse med St.prp. nr. 60 (2001-2002) at innsparte statlige kostnader over ferjebudsjettet skal kunne brukes til å gjennomføre utbygging av nye vegsamband som erstatter tidligere ferjesamband.

Flertallet på Stortinget støttet dette, men understreket i Innst. S. nr. 227 (2001-2002) at en bør unngå overkompensasjon som kan føre til dårligere tilbud på andre ferjestrekninger eller økte statlige utgifter. I forbindelse med Stortingets budsjettbehandling for 2003, orienterte jeg derfor om at jeg følger opp dette med spesiell vekt på å finne en riktig behandling av kapitalkostnader, og vil komme tilbake til Stortinget med disse vurderingene så snart det er mulig, i utgangspunktet knyttet til en konkret sak.

En samlet komité, inkludert representanten Øveraas sitt parti Senterpartiet, hadde ved behandlingen av budsjettet ingen merknader til dette, ut over å be om at en slik sak senest blir lagt frem i revidert nasjonalbudsjett dersom det til da ikke foreligger noen konkret sak.

Jeg tar fortsatt sikte på å følge den tidsplanen som en samlet komité stilte seg bak i forbindelse med budsjettbehandling for 2003.

SPØRSMÅL NR. 387**Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas****Besvart 20. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm****Spørsmål:**

«Vil statsråden medvirke til at regelverket om bruk av ferjesubsidier utformes slik Stortinget la til grunn, der kapitalkostnader til de aktuelle samband blir tatt med for å synliggjøre den fornyelse som må komme for å ta økende trafikk og for å erstatte den snart 30 år gamle ferjeflåten?»

BEGRUNNELSE:

Se foregående skriftlig spørsmål nr. 386 (2002-2003).

Svar:

Samferdselsdepartementet foreslo i forbindelse med St.prp. nr. 60 (2001-2002) at innsparte statlige kostnader over ferjebudsjettet skal kunne brukes til å gjennomføre utbygging av nye vegsamband som erstatter tidligere ferjesamband.

Flertallet på Stortinget støttet dette, men understreket i Innst. S. nr. 227 (2001-2002) at en bør unngå overkompensasjon som kan føre til dårligere tilbud på andre ferjestrekninger eller økte statlige utgifter. I forbindelse med Stortingets budsjettbehandling for 2003, orienterte jeg derfor om at jeg følger opp dette med spesiell vekt på å finne en riktig behandling av kapitalkostnader, og vil komme tilbake til Stortinget med disse vurderingene så snart det er mulig, i utgangspunktet knyttet til en konkret sak.

En samlet komité, inkludert representanten Øveraas sitt parti Senterpartiet, hadde ved behandlingen av budsjettet ingen merknader til dette, ut over å be om at en slik sak senest blir lagt frem i revidert nasjonalbudsjett dersom det til da ikke foreligger noen konkret sak.

Jeg tar fortsatt sikte på å følge den tidsplanen som en samlet komité stilte seg bak i forbindelse med budsjettbehandling for 2003.

SPØRSMÅL NR. 388**Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui****Besvart 18. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten****Spørsmål:**

«I Helseregion Sør har alle fylkeskommuner stoppet all utbetaling av driftsmidler til de funksjonshemmedes organisasjoner. Når de blir spurt hvorfor, svarer de at de gjør dette fordi de har fått et brev fra helseministeren som sier at slik skal det gjøres.

Er det virkelig helseministerens og Regjeringens mening at fylkeskommunene ikke skal ha noe ansvar for å støtte disse organisasjonenes arbeid med penger til drift?»

Svar:

Helsedepartementet sendte 24. oktober 2002 et brev til landets regionale helseforetak om tildeling av tilskudd til frivillige organisasjoner. Det påpekes i brevet at spesialisthelsetjenestens samarbeid med frivillige organisasjoner er viktig både i forhold til å sikre brukerne innflytelse og med tanke på en god

forvaltning av "sørge for"-ansvaret. Det vektlegges at det er avgjørende at det gis grobunn for et levedyktig og mangfoldig organisasjonsliv. Helsedepartementet som eier peker på helseforetakenes ansvar for å bidra med økonomiske tilskudd til aktuelle frivillige organisasjoner. Dette for å medvirke til at de frivillige organisasjoner i vår sektor gis økonomiske rammebetingelser som sikrer kontinuitet og overlevelse. Helsedepartementet skisserer i brevet hvilke prinsipper som bør følges knyttet til helseforetakenes tilskudd til frivillige organisasjoner fra og med 2003.

På bakgrunn av dette brevet sendte Helse Sør 15. november 2002 et brev til brukerorganisasjonene i FFO og SAFO i regionen med invitasjon til å søke støtte til drift av organisasjonene og enkeltprosjekter som bidrar til samarbeid mellom brukerorganisasjonene og det regionale helseforetaket.

Helse Sør oppgir at det er kommet inn om lag 400 søknader og at det tar lenger tid enn antatt å få be-

handlet disse på en god måte. Melding om dette er sendt til FFO og fylkeskommunene med informasjon om at dersom en organisasjon får problemer med driften i påvente av tilskudd vil det bli utbetalt forskudd. Det er nå utbetalt forskudd til om lag 10 organisasjoner.

Hovedprinsippet for tildeling er at ingen organisasjoner skal komme dårligere ut, men at ingen heller kan påregne å få "dobbel" tilskudd. Det har vært avholdt flere møter med fylkeskommunene i regionen i forhold til å få en avklaring av hvem som skal dekke hva. Helse Sør legger til grunn at deres del av tilskuddet vil være knyttet til helserelatert arbeid i brukerorganisasjonene. Helse Sør legger videre til grunn at fylkeskommunene fortsatt har en forpliktelse i forhold til tilskudd som kan knyttes til kultur, samferd-

sel, skole og folkehelsearbeid. I prinsippet vil det likevel være slik at hovedtyngden av brukerorganisasjonene fortsatt får noe driftstilskudd fra Helse Sør.

Helse Sør er nå i ferd med å innkalle til et dialogmøte med funksjonshemmedes organisasjoner og fylkeskommunene for å bli enige om hvordan fordelingen skal være.

Til orientering kan jeg opplyse at funksjonshemmedes organisasjoner også får generell driftsstøtte og tilskudd til likemannsarbeid i organisasjonene gjennom egne budsjettposter på Sosialdepartementets budsjett. Formålet med å gi driftsstøtte til funksjonshemmedes organisasjoner er å styrke deres mulighet til å drive interessepolitisk arbeid og til å gi service til egne medlemmer.

SPØRSMÅL NR. 389

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 21. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å følge opp Regjeringens målsetting om "gode økonomiske ordninger", som samtidig er teknologinøytrale og som kan legge til rette for effektiv konkurranse innen IKT?»

BEGRUNNELSE:

I sin plan for eNorge skriver Regjeringen at den skal jobbe for "gode økonomiske ordninger". Det er rimelig å anta at disse ordningene skal være rettet mot IKT-tiltak.

Av konkrete tiltak nevner Regjeringen kun "Tiltak 1.2.2: Vurdering av mulige skattetiltak" som i sin beskrivelse ikke synes på noen måte å være rettet spesielt mot en bedret situasjon for utbygging av, bruk av eller stimulering til IKT i Norge.

Regjeringen nevner spesielt at tiltak skal være teknologinøytrale og konkurransefremmende. Det er rimelig å anta at alle ordninger som legger til rette for god økonomi for IKT-utbygging, også vil være av en slik art.

Regjeringens nylig fremlagte IT-plan inneholder lite eller ingenting som tyder på at statsråden følger opp Regjeringens målsetting.

Svar:

Utvikling av IKT-produkter, IKT-infrastruktur, tjenester etc., håndteres av markedet gjennom private

aktører. I utgangspunktet skal utbyggingen av en IKT-infrastruktur skje på markedsmessige vilkår, og ikke gjennom offentlig subsidiering. Regjeringen er i sin økonomiske politikk primært opptatt av å skape gode generelle rammebetingelser fremfor mer spesifikke, bransjerettede tiltak, jf. gjennomgangen av skattesystemet (Skauge-utvalget) og virkemiddelapparatet.

Som det fremgår av St.prp. nr. 1 (2002-2003), arbeider Regjeringen med tiltak som skal bidra til effektiv ressursbruk, og som skal gi høyest mulig verdiskaping. Spesielt vil jeg nevne Regjeringens moderniseringsprogram for offentlig sektor, hvor et viktig mål er å skape gode rammevilkår for brukervalg og konkurranse, som sikrer kostnadseffektivitet og kostnadskontroll. Virkemidlene i moderniseringsarbeidet er desentralisering og delegering innad i staten, og desentralisering av oppgaver til kommunene. Dette er noe som også står sentralt i den nylig fremlagte "Strategi for IKT i offentlig sektor", som har som siktemål:

"en nasjonal IKT-infrastruktur og rammebetingelser som støtter opp under gode lokale løsninger, slik at den praktiske utnyttelsen av IKT fortsatt er et lokalt ansvar. Brukerretting, effektivisering og forenkling må skje i den enkelte sektor/virksomhet på en slik måte at gevinster kan oppnås for hele forvaltningen og for dens brukere".

I "Strategi for IKT i offentlig sektor, pkt. 3.5 Markedsforholdene", er det lagt vekt på behovet for

større konkurranse når det gjelder bruk og utvikling av programvare. Fra 1. januar 2003 ble de sentrale rammeavtalene på IKT-området avvirket, den såkalte innkjøpsordningen i Forvaltningsnettsamarbeidet. En viktig årsak til at ordningen ble avvirket, var at det ikke ble ansett som konkurransefremmende at en samlet statlig, fylkeskommunal og kommunal sektor inngikk sentrale rammeavtaler med et relativt lite utvalg IKT-leverandører, som f.eks. Microsoft Norge. Desentralisering av statlig innkjøp, herunder innkjøp av IKT-produkter og løsninger, hvor ansvaret for systemvalg, produktvalg og innkjøp ligger lokalt, skal bidra til å fremme konkurranse i IKT-markedet, samt gi grobunn for nye aktører og sunn næringsutvikling. Videre vil jeg peke på det viktige arbeid som utføres i Konkurransetilsynet og i Post- og teletilsynet for å skape konkurranse i markedet, herunder i IKT-markedet. For øvrig arbeides det med en stortingsmelding om bredbånd, som planlegges fremmet i løpet av 2003.

I all lovgivning, retningslinjer og ordninger som omfatter bruk av ny teknologi, søker Regjeringen å gjennomføre teknologinøytralitet så langt det er mulig. Teknologinøytralitet har ulik betydning i ulike sammenhenger. I arbeid som omfatter sikkerhet, signaturer, personvern, handel og lignende er det lagt

stor vekt på å utvikle ordninger som er nøytrale i forhold til ulike medier, og skriftlig, trykt eller digitalt materiale. På andre områder innebærer teknologinøytralitet at en søker å ikke binde seg til spesielle løsninger eller teknologier, bl.a. når det gjelder utvikling av elektroniske signaturer og bruk av programvare. Eksempler på slik teknologinøytralitet kan være forholdet til bruk av programvare fra dominerende aktører og bruk av åpen kildekode. Spesielle utfordringer knyttet til teknologinøytralitet i forholdet mellom trykte og digitale medier som er behandlet i Skauge-utvalget. Disse forholdene vil Regjeringen komme tilbake til.

Et annet virkemiddel, som også er omtalt i "Strategi for IKT i offentlig sektor", er standardisering. Det offentliges bruk av IKT-standardisering representerer spesielle utfordringer. Kommer standardiseringen for sent, kan en miste betydelige muligheter for å høste samordningsgevinster. Å komme for tidlig med en standard kan lede inn i teknologiske blindgater. I tillegg til samordningsgevinster skal IKT-standardiseringen i det offentlige også bidra til å bedre konkurransen i IKT-markedet, bl.a. gjennom åpne standarder der en unngår proprietær eller leverandørspesifikk teknologi.

SPØRSMÅL NR. 390

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 20. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva slags konsekvenser får beslutningen om å stanse klagebehandlingen av asylsøknader for irakere for dem som allerede har fått avslag, vil også utsendelser til Irak og de kurdiske områdene bli stanset inntil videre, og vil de samme hensyn gjøres gjeldende overfor kurdere fra den tyrkiske siden av grensen?»

BEGRUNNELSE:

Viser til svar på skriftlig spørsmål nr. 346 (2002-2003). Her viser statsråden til at Utlendingsnemnda 6. februar i år besluttet å stoppe klagebehandlingen av søknader om asyl fra irakere med øyeblikkelig virkning. Begrunnelsen var den spente og uavklarte situasjonen i Irak. Saken som skriftlig spørsmål nr. 346 omtalte gjelder en mulig utsendelse til et område

som ligger like innenfor den tyrkiske grensen mot Irak, og må således kunne regnes som et mulig åsted for krigshandlinger hvis det bryter ut krig i Irak.

Svar:

Verken Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda behandler for tiden asylsøknader fra irakiske borgere. Dette gjelder både personer fra regjeringskontrollert område i sør, og personer fra de selvstyrte områdene i nord. Norge har for øvrig ikke uttransportert personer til Irak på lang tid. Beslutningen om å stanse behandlingen av asylsøknader fra irakere innebærer at det ikke blir satt utreisefrist for irakere som allerede har fått avslag på sin asylsøknad. De blir med andre ord ikke bedt om å forlate Norge så lenge asylsaksbehandlingen er stoppet.

Direktoratets og nemndas beslutning gjelder kun

Irak. Når det gjelder hvorvidt samme hensyn gjøres gjeldende overfor kurdere fra den tyrkiske siden av grensen, viser jeg til mitt svar på skriftlig spørsmål

nr. 346 (2002-2003) om at pr. i dag er ikke situasjonen i Irak eller i regionen for øvrig av en slik art at det gir grunnlag for at jeg skal gripe inn.

SPØRSMÅL NR. 391

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 19. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Jeg viser til Innst. O. nr. 3 (2000-2001) der komiteens flertall bad om at departementet skulle legge fram en vurdering og konklusjon vedrørende opprettelse av et eget aksjetilsyn. St.meld. nr. 17 (2002-2003) nevner ikke aksjetilsyn med et ord.

Kan statsråden redegjøre for framdriften i saken?»

Svar:

Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn ikke har til formål å gi en fullstendig beskrivelse eller drøftelse av planer om å opprette nye statlige tilsyn.

I NOU 1996:3 Ny aksjelovgivning foreslo Aksjelovutvalget at departementet eller et underliggende organ skal kunne gi pålegg og sanksjonere manglende overholdelse av slike pålegg, når allmenne hensyn tilsier at forhold som er i strid med aksjelovens bestemmelser, bringes til opphør. Se forslaget til § 16-15 i NOU 1996:3 og kommentarene til forslaget på sidene 91-93 i utredningen.

I Ot.prp. nr. 23 (1996-97) Om lov om aksjeselskaper (aksjeloven) og lov om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven), drøfter departementet Aksjelovutvalgets forslag på sidene 123-124, og konkluderer med at departementet er innstilt på å overveie Aksjelovutvalgets forslag nærmere.

Aksjelovutvalgets forslag i NOU 1996:3 er begrenset til brudd på aksjelovens bestemmelser. Brudd på de bestemmelsene som regulerer finans- og aksjemarkedet (børsloven, verdipapirhandelloven mv.), ligger utenfor området for et slik tilsyn som Aksje-

lovutvalget har foreslått. Det forslaget til et aksjetilsyn som Justisdepartementet har til vurdering, omfatter derfor ikke innsidehandel og andre forhold knyttet til markedet for omsetningen av aksjer. Kontroll og regulering av finans- og aksjemarkedet hører inn under Finansdepartementet. Uttalelsene om aksjetilsyn i Innst. O. nr. 3 (2000-2001) på side 11 kan misforstås dit hen at Justisdepartementet vurderer tilsyn med aksjemarkedet. Det er ikke tilfellet. Det er et bare overholdelsen av aksjelovens regler, som er av rent selskapsrettslig karakter, som det er tale om å vurdere i Justisdepartementet.

I Ot.prp. nr. 21 (2002-2003) Om lov om endringer i aksjelovgivningen m.m. sies på side 6 følgende om fremdriften i Regjeringens vurderinger av et slikt "aksjetilsyn" som ble foreslått av Aksjelovutvalget i NOU 1996:3:

"I Ot.prp. nr. 23 (1996-97) Om lov om aksjeselskaper (aksjeloven) og lov om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) vurderte Justisdepartementet på side 124 Aksjelovutvalgets forslag om adgang for det offentlige til å gi pålegg og fastsette tvangsmulkt ved overtredelser av aksjelovene (opprettelse av et "aksjetilsyn"). I proposisjonen ble det uttalt at departementet vil komme tilbake til saken. Spørsmålet om opprettelse av en slik tilsynsmyndighet er ikke et tema i denne proposisjonen, men Regjeringen tar i løpet av 2003 sikte på å avklare om det bør fremmes et forslag om dette."

Jeg tar altså sikte på å avklare i løpet av 2003 om det bør fremmes et forslag om et slikt "aksjetilsyn" som følger opp Aksjelovutvalgets forslag om adgang for det offentlige til å gi pålegg og fastsette tvangsmulkt ved overtredelser av aksjelovene.

SPØRSMÅL NR. 392**Innlevert 13. mars 2003 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg****Besvart 19. mars 2003 av finansminister Per-Kristian Foss****Spørsmål:**

«Statsråden har hevdet at reduserte skatteinntekter ved skattefritak for arbeidsgiverbetalt barnehageplass kan beløpe seg til nærmere 2 mrd. kr. I Finansdepartementets høringsbrev av 14. februar 2003 skisseres to ulike ordninger for skattefritak med provenytap på henholdsvis 1 mrd. kr og 200-600 mill. kr.

Hvilke beregninger og anslag over antall mottakere og skattefrie beløp ligger til grunn for at statsråden mener at provenytapet kan beløpe seg til opp mot 2 mrd. kr årlig?»

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) Skatte-, avgifts- og tollvedtak er det gjort rede for provenyanslagene for ulike modeller for skattefritak for arbeidsgivers betaling for barnehageplasser. Det er disse anslagene som er lagt til grunn i høringsbrevet fra Finansdepartementet av 14. februar 2003.

Provenytapet ved en begrenset modell der det stilles krav til arbeidsgivers økonomiske engasjement i barnehagen, er anslått til å ligge mellom 200-600 mill. kr pr. år, mens provenytapet ved et generelt skattefritak er anslått til om lag 1 mrd. kr pr. år, jf. sidene 32 og 33 i St.prp. nr. 1 (2002-2003).

På noe sikt vil virkningene av et skattefritak trolig bli større. Det gjelder uansett valg av modell. I St.prp. nr. 1 (2002-2003) er det også gjort rede for de langsiktige virkningene, jf. side 33:

"På sikt må man anta at et fullt skattefritak vil medføre et betydelig provenytap, uavhengig av om man stiller krav til arbeidsgivers økonomiske engasjement i barnehager eller ikke. Over tid vil trolig barnehager legge til rette for at arbeidsgiveres engasjement skal oppfylle kravene, f.eks. gjennom spesielt utformede avtaler. Hvis også tilskudd som er utbetalt direkte til ansatte skal gis skattefritak, kan man forvente at en stor andel arbeidstakere med barn i barnehage etter hvert får tilbud fra arbeidsgiver om at barnehageutgiftene blir dekket. For arbeidsgiveren vil tilbud om fri barnehage være et rimeligere alternativ enn en lønnsøkning, samtidig som arbeidstakeren ikke må skatte av ytelsen. På noe sikt kan provenytapet bli mellom 1-2 mrd. kr pr. år."

Intervallene på 1-2 mrd. kr gjenspeiler at det er knyttet stor usikkerhet til det langsiktige provenytapet av et slikt skattefritak. Et provenytap opp mot 2 mrd. kr på sikt innebærer en barnehagedekning opp mot 90 pst. og at de aller fleste utnytter skattefritaksordningen. Dersom høy nasjonal vekstalternativet i Statistisk sentralbyrås befolkningsframskrivninger slår til, må barnehagedekningen være vel 80 pst. Dette må derfor oppfattes som et øvre tak for hvor stort provenytapet av ordningen kan bli på sikt.

I beregningene av det langsiktige provenyanslaget har departementet ellers lagt til grunn en foreldrebetaling på 1 500 kr pr. fulltidsplass pr. måned. I tillegg er det skjønnsmessig tatt hensyn til forskjeller i marginalsatt på lønn for foreldrene, og at mange trolig vil få redusert foreldrefradrag ved innføring av et slikt skattefritak.

SPØRSMÅL NR. 393**Innlevert 13. mars 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa****Besvart 21. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman****Spørsmål:**

«Ved handsaminga av statsbudsjettet for 2003 vedtok stortingsfleirtallet etter forslag frå Regjeringa tak på kostnadene til opplæring ved attføring. Det vart den gongen hevda at fleire gode kvalifiseringstiltak kunne bli utraderte. Det kjem no signal både frå private tilbydarar og frå attføringsklientar om at dette skjer.

Er statsråden fornøgd med ei slik utvikling, eller har han tenkt å setje i verk noko for å sikra fleire ei kvalitativ god opplæring?»

Svar:

Frå 1. januar i år kan ein som hovudregel ikkje få stønad til skulepengar, semesteravgift og eksamensgebyr på meir enn 50 000 kr pr. undervisningsår og

100 000 kr pr. attføringsløp. Der taket hindrar gjennomføringa av eit nødvendig og formålstenleg tiltak kan det gjerast unntak. Kostnadstaket skal dermed ikkje avskjere den einskilde frå å få det attføringstiltaket han eller ho treng. Aetat Arbeidsdirektoratet har utarbeidd retningslinjer som skal sikre ei riktig praktisering av unntaksregelen.

Noko av bakgrunnen for å innføre kostnadstaket er at det dei siste åra har vore ein stor auke i utbetalingane av stønadene til skulepengar osv. Ein del av denne auken skuldast ein utstrakt bruk av dyre kurs-tilbod frå private tilbydarar. Ein effekt av kostnadstaket skulle vere at dei private tilbydarane tilpassar prisane etter nye rammer, og at dei gjer tilboda meir fleksible og attraktive både med omsyn til innhald og pris. Fleire tilbakemeldingar tyder på at denne effekten i stort mon er oppnådd. Til dømes har Merkantilt institutt meldt ifrå til Aetat Arbeidsdirektoratet om

utdanningstilbod med særskilde prisar til yrkeshemma under attføring. Aetat Arbeidsdirektoratet kan opplyse at nokre av tilbydarane gir tilbod om dei same kursa som før, men til lågare pris, mens andre og har justert t.d. lengda på kursa for å kompensere for eventuell mindre inntening. Det ligg ikkje føre konkrete opplysningar om tilbydarar som har falt ut av marknaden grunna kostnadstaket.

Sidan det berre er nokre månader sidan regelen om kostnadstak vart sett i verk er det for tidleg å kjenne verknaden. Eg vil sjølv sagt ikkje vere nøgd dersom det viser seg at nokon ikkje får dei tiltaka dei har krav på i medhald av folketrygdlova. Førebels har eg ikkje fått konkrete signal som tyder på at fleire vert nekta tiltak etter innføringa av kostnadstaket. Etter mi meining er det difor ikkje grunnlag for å vurdere særskilde tiltak no.

SPØRSMÅL NR. 394

Innlevert 13. mars 2003 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 21. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«1. oktober 2002 trådte nye frister for å fremme straffesaker for ting- og lagmannsrettene i kraft. I svar til representanten Storberget av 16. september 2002 sa justisministeren følgende: "Etter mitt syn vil det være mulig for domstolene og påtalemyndigheten å legge opp rutiner som gjør det gjennomførbart å overholde fristene innenfor dagens ressurser."»

Er dette blitt løst gjennom organisatoriske endringer som ikke har gitt statsadvokatene merarbeid, og blir måltallet om 50 rettsdager pr. statsadvokat oppnådd?»

BEGRUNNELSE:

Ved lov av 28. juni 2002 nr. 55 om endringer i straffeprosessloven mv., ble det gitt nye fristregler for behandling av saker der den siktede er under 18 år da forbrytelsen ble begått, og saker der siktede er varetektsfengslet når saken berammes. Hovedforhandling i slike saker skal nå være påbegynt innen seks uker etter at saken kom inn til tingretten, og innen åtte uker etter at anke til lagmannsretten er henvist til ankeforhandling. Arbeidspresset på statsadvokatene var stort allerede før de nye fristene trådte i kraft. I tillegg vil fristreglene medføre merbelastning som føl-

ge av etterslep av saker som kommer innunder fristregelen. Intensjonen med denne lovendringen er å bidra til å spare tid og ressurser i straffesakskjeden. Dette forutsetter at det tilføres nok ressurser til alle ledd i straffesakskjeden, slik at det ikke oppstår nye flaskehalser i systemet. Statsadvokatembetene er i så henseende svært sårbare.

Svar:

De nye fristreglene viser seg å ha gitt et noe større merarbeid for statsadvokatene enn departementet, riksadvokaten og statsadvokatembetene var i stand til å beregne omfanget av da reglene ble innført. Den vurdering som ble gitt i mitt svar til representanten Storberget av 16. september 2002, kan således i ettertid sies å ha vært noe optimistisk.

En undersøkelse foretatt av riksadvokaten viser imidlertid at Oslo statsadvokatembeter står i en særstilling når det gjelder økt arbeidsbelastning. Per 12. mars i år har Oslo statsadvokatembeter berammet 1 005 rettsdager fram til 1. juni, mens det tilsvarende tallet for hele 2002 var 1 245 dager. Hvor stor del av denne økningen som skyldes fristsakene, er vanskelig å anslå. Noe av forklaringen kan også ligge i at Oslo tingrett generelt berammer sakene raskere, stor

restansenedbygging ved Oslo politidistrikt, samt endring i kriminalitetsbildet. Etter riksadvokatens vurdering er det helt spesielle forhold ved Oslo statsadvokatembete med en "topp" av saker som senere påventes å gå ned.

I St.prp. nr. 1 for 2003 ligger det ingen forutsetninger om økt ressursbehov. Departementet har likevel tatt hånd om problemet ved å kompensere en midlertidig merbelastning ved embetene. Fem statsadvokatembeter er tildelt i alt seks hospitantstillinger for politijurister av seks eller ni måneders varighet. Oslo statsadvokatembeter har fått to av disse ni måneders hospitantene. I tillegg har Oslo statsadvokatembeter fått tildelt to statsadvokatkonstitusjoner av 12 måneders varighet. I påvente av tiltredelse for disse stats-

advokatene, får Oslo statsadvokatembeter muligheter for kortvarige konstitusjoner med umiddelbar tiltredelse. Jeg har godt håp om at statsadvokatenes merarbeid blir kompensert gjennom nevnte tiltak, og vil særlig følge utviklingen ved Oslo statsadvokatembeter nøye. Det er viktig å merke seg at det totale antall saker ikke vil øke som følge av de nye reglene.

Når det gjelder den omtalte normen på 50 rettsdager pr. statsadvokat, er dette forslag fra et utvalg med mandat å gjennomgå den høyere påtalemyndighets organisasjon og arbeidsoppgaver, det såkalte Fosheim-utvalget. Departementet har ikke kunnet gi sin tilslutning til slik norm. Fosheim-utvalgets forslag vil for øvrig bli omtalt i revidert nasjonalbudsjett for 2003.

SPØRSMÅL NR. 395

Innlevert 14. mars 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 21. mars 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Man bygde opp en ferskfisktrålerflåte bl.a. for å sikre fiskerindustrien råstofftilgang i de månedene kystflåten ikke hadde mulighet til å levere nok for en industriell produksjon, f.eks. om høsten. Dette er nå blitt snudd slik at det er kystfiskeflåten som skal sikre råstofftilgangen til industrien, mens den havgående flåten har faste kvoter som muliggjør landinger når prisen tilfredsstiller denne flåtens kapitalkrav.

Hvordan ser statsråden på denne endringen, og hva vil bli gjort for å sikre kystflåtens lønnsomhet?»

Svar:

Den norske torskekvoten i nord er 195 435 tonn i 2003. Kvoten er fordelt med 57 919 tonn til trålerne, 17 616 tonn til fartøy over 28 meter som fisker med garn og line samt 119 900 tonn til kystflåten. Av dette er 13 064 tonn satt av til fiske i den åpne gruppen, gruppe II.

Kystflåtens kvantum for fartøyene som er deltakerregulert (gruppe I) er fra og med 2002 fordelt etter den såkalte "Finnmarksmodellen" (der kystflåten deles i fire grupper etter lengden på fartøyene). Dette gir i år 14 156 tonn til båter under 10 meter, 40 865 tonn til båter mellom 10 og 15 meter, 32 051 tonn for gruppen mellom 15 og 21 meter, og de største, 21 og 28 meter, har 19 765 tonn.

Trålerne og fartøyene over 28 meter har faste

kvoter, som ikke er overregulert. Båter under 15 meter har samlekvote på torsk, hyse og sei, som er garanterte.

Når båtene har garanterte kvoter, kan de planlegge ut fra egne ønsker, uten å bli påvirket av hva nabobåten gjør. Derfor er disse gruppene ikke periodisert. Det er ingen grunn til å regulere vekk den enkeltes optimale driftstilpasning. Jeg har tiltro til at best tilpasning og størst verdiskaping får vi hvis fiskefartøyene og landanleggene har frihet til å samarbeide uten offentlige reguleringer.

Vi ser nå mange eksempler langs kysten der landanlegg og fiskebåter samarbeider på en måte som gir landsiden regularitet i leveringene og fiskerne bedre priser. Samarbeid som sikrer markedspleie, gir grunnlag for økte priser og økt fortjeneste i alle ledd.

Kvotene i den åpne gruppen (gruppe II) er overregulert, men siden deltakelsen er usikker er det ikke mulig på anslå overreguleringsgraden. Dette fisket utøves i stor grad på deltid eller av fiskere som tradisjonelt har hatt andre arter enn torsk som sitt hovedfiskeri. Det er ikke hensiktsmessig å detaljregulere dette fisket, og fartøyene i den åpne gruppen er derfor i år for første gang regulert med samlekvoter. I fjor måtte det direkte fisket etter torsk for gruppe II stoppes 16. juni. I år kan den enkelte fisker i denne gruppen selv regulere driftsåret sitt.

Båtene mellom 15 og 28 meter er overregulert med 10 pst. Det er den laveste overreguleringen vi

har hatt i kystflåten. Det er særlig fra fiskerhold en har ønsket å videreføre denne ordningen, bl.a. for å gi større fangstmuligheter for de mest effektive. I tillegg var det tidligere nødvendig med overregulering fordi mange fartøy ikke hadde kapasitet til å utnytte sine muligheter fullt ut. Dette har forandret seg, og nå utnytter de aller fleste fartøyene i de deltakerregulerte gruppene sine kvotemuligheter.

Enhver overregulering bidrar til kappfiske. Erfaringene fra de siste årene har vist at det gir negative effekter, som "hauger" av fisk inn på brukene i løpet av noen få måneder og dårligere kvalitet. Den store mottakskapasiteten på land fører til en "kappkjøping" der det primære blir å skaffe seg kvantum, uansett kvalitet og uansett når.

Derfor har vi i økende grad gått vekk fra overregulering som modell. I år er det som sagt innenfor det deltakerregulerte fisket kun fartøyene mellom 15 og 28 meter som ikke har garanterte kvoter. Det innebærer at av den samlede torskekvote på 195 435 tonn, er det kun 51 816 tonn, eller 26,5 pst., som har en overregulering som bidrar til kappfiske, og overreguleringen er kun 10 pst.

I 2001 var hele kvoten til fartøyene under 28 meter regulert med maksimalkvoter som stimulerte til kappfiske, i alt 119 849 tonn av totalkvoten på 195 335 tonn, dvs. 61,4 pst. av kvantumet. For gruppe I-fartøyene var overreguleringen hele 36 pst.

Da "Finnmarksmodellen" ble innført og kvoten fordelt med faste andeler mellom de ulike lengdegruppene, var det for å sikre de minste båtene mot konkurranse fra de største båtene på ulike vilkår.

Årets torskefiske har vist at det har vært behov for å periodisere gruppekvote for fartøyene mellom 15 og 28 meter i gruppe I. Fisket for fartøyene i gruppen mellom 21 og 28 meter ble stoppet søndag 9. mars kl. 24.00, og fisket for fartøy mellom 15 og 21 meter blir stoppet lørdag 22. mars kl. 24.00. Deres periodekvote er beregnet oppfisket. Dersom gruppekvote ikke hadde vært periodisert er det grunn til å tro at denne flåten ikke ville levert torsk til fiskeindustrien i høst.

Torskefisket for trålerne er regulert med fartøyskvoter og er ikke periodisert i 2003. Fangststatistikken viser at trålerne har landet mindre fisk til nå i år enn til samme tid i fjor. Trålerne har pr. uke 10/2003 landet 13 330 tonn mot 14 610 tonn til samme tid i fjor. Dette er 1 280 tonn, eller 9 pst. mindre enn pr. uke 10/2002. Dette viser at denne gruppen så langt har tatt det nødvendige samfunnsansvar, og jeg stoler på at trålerne vil sørge for leveranser til landindustrien også i høst.

Når det gjelder spørsmålet om hva jeg vil gjøre for å sikre kystflåten lønnsomhet, viser jeg til høringsnotat med forslag til spesielle kvoteordninger for fartøy under 28 meter som deltar i fiskerier som er underlagt adgangsbegrensning, som var på høring høsten 2002. Gjennom strukturtiltak vil driftsgrunnlaget til de enkelte fartøyene styrkes, noe som igjen bedrer lønnsomheten til kystflåten.

Jeg vil legge frem aktuelle tiltak for bedring av lønnsomheten i kystflåten i stortingsmeldingen om strukturtiltak i kystflåten som vil bli forelagt Stortinget 28. mars 2003.

SPØRSMÅL NR. 396

Innlevert 17. mars 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 27. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Viser til rettstilstanden i Danmark og Finland, hvor det stilles krav til sertifisering for de ansvarlige innen næringsmiddelvirksomheter. Slik sikrer tilsynsmyndigheten at nødvendig kunnskap blir dokumentert. Det vises også til den såkalte kjøttskandalen, hvor vi opplevde at årsgammelt kjøtt var lagt ut for salg.

Hva vil statsråden gjøre for å styrke kunnskapsnivået innen næringsmiddelindustrien, og vil det eventuelt kunne legges opp til et sertifiseringskrav etter mønster av Danmark og Finland?»

BEGRUNNELSE:

Det er særdeles viktig at de som er ansvarlige i en næringsmiddelvirksomhet har kunnskap nok til å kunne forstå det regelverket de skal forholde seg til. Samtidig er det også viktig at de forstår hvilke begrensninger og krav dette regelverket innebærer for den daglige drift. Det er i siste instans forbrukerne som vil måtte lide ved svikt og mangler, og det vil derfor være i alles interesse at kravet til kunnskap blir styrket.

Svar:

Jeg viser til brev av 17. mars 2003 til nærings- og handelsministeren. Brevet ble 18. mars 2003 overført til helseministeren som ansvarlig statsråd på dette området.

Det stilles allerede i dag krav til faglige kvalifikasjoner til bl.a. den tekniske lederen av fisketilvirkingsanlegg. Videre er det i ulike forskrifter gitt i medhold av lovene på næringsmiddelområdet oppstilt generelle krav til kompetanse og opplæring. Dette danner grunnlag for forslaget til opplæring og kompetanse som man finner i høringsnotat om ny matlov.

Den nye loven på matområde er planlagt helt eller delvis å erstatte 13 av dagens lover. Et utkast til lov er for tiden ute på høring, med høringsfrist 31. mars. Loven skal etter planen tre i kraft 1. januar 2004. Helse, kvalitet og redelighet er noen av hensynene denne loven skal ivareta, og tilstrekkelig kompetanse blant dem som jobber i næringsmiddelindustrien er et viktig virkemiddel for å ivareta disse hensynene. Lovforslagets § 13 er en av flere bestemmelser som ivaretar disse hensynene. Denne bestemmelsen er foreslått å lyde:

"§ 13 Opplæring og kompetanse

Virksomhet skal sørge for at enhver som deltar i aktivitet omfattet av denne loven, har nødvendig kompetanse.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om utdanning, opplæring og kompetanse, herunder autorisasjon av personell."

I tillegg til at en slik løsning ansvarliggjør den enkelte virksomhet, åpner bestemmelsen for å kunne forskriftsfeste krav til personell for å sikre tilstrekkelig kompetansenivå.

Siden denne loven fortsatt er på høringsstadiet, og den endelige versjon derfor ikke er klar, er det på det nåværende tidspunkt vanskelig å si noe mer konkret om hvilke krav som eventuelt vil komme til å stilles til personell som jobber i denne type virksomhet. Jeg vil imidlertid understreke at jeg klart ser behovet for tilstrekkelig kompetansenivå innenfor næringsmiddelvirksomheter, og at jeg anser autorisering av personell som jobber i næringsmiddelbransjen som en av flere mulige løsninger for å sikre dette. Det er i denne sammenheng under utredning og vurdering hvorvidt det skal innføres et obligatorisk kompetansekrav ved arbeid med næringsmidler i Norge.

I EU jobbes det for tiden med utkast til ny generell hygieneforordning, som har et krav til virksomhetsleder om å sørge for at personer som håndterer matvarer, skal overvåkes og instrueres i næringsmiddelhygiene slik at det står i rimelig forhold til det arbeidet de utfører. Under behandling i Europaparlamentet er det kommet flere kommentarer om en innskjerping av denne formuleringen i utkastet. Alternativet er en foreslått formulering som fastsetter et krav til virksomhetsleder om å sørge for at personer som håndterer matvarer, skal overvåkes regelmessig og årlig gjennomgå passende opplæring av eksperter i aspekter ved næringsmiddelhygiene, kvalitetskontroll, helsebeskyttelse og infeksjonsforebygging.

For ytterligere informasjon om tiltak som retter seg mot opplæring og kompetanse blant personell i næringsmiddelvirksomheter viser jeg til høringsnotatet om ny matlov, hvor bl.a. forslag til § 13 om opplæring og kompetanse er utdypet.

SPØRSMÅL NR. 397

Innlevert 17. mars 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 25. mars 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Utenriksdepartementets pressetalsmann uttalte til Nettavisen 17. mars at norsk våpensalg til USA vil fortsette selv om USA går til krig mot Irak uten FN-mandat i ryggen, og at det ikke er noen restriksjoner på salg av våpen til NATO-allierte.

Hvilke vurderinger ligger bak denne beslutningen, og mener Regjeringen at det ikke kan tenkes si-

tuasjoner hvor det legges restriksjoner på våpensalg til NATO-land?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge retningslinjene for norsk våpensalg skal det fra Norge som hovedregel ikke selges våpen og ammunisjon til områder hvor det er krig, eller hvor krig truer. For NATO-land er det i utgangspunkt-

tet ikke lagt restriksjoner, men fra dette har det vært gjort unntak for Tyrkia. Som følge av invasjonen i Nord-Irak våren 1995 og pga. den politiske situasjon i landet, ble det ikke innvilget lisenser for nytt militært materiell til Tyrkia i perioden 1995 til 1999.

Det synes dermed ikke å være noen automatikk i at våpensalg til NATO-land skal skje uten noen politisk vurdering av den aktuelle situasjonen.

Svar:

Norske myndigheter har aldri lagt geografiske begrensninger på hvor forsvarsmyndighetene i NATO-land kan bruke militært materiell importert fra Norge. Ved eksport av våpen og annet militært materiell mellom NATO-lands forsvarsmyndigheter er det mangeårig praksis for at man som hovedregel ikke krever sluttbrukererklæringer med re-eksportklausul. Årsaken til dette er at man har basert seg på tillit til at en annen alliansepartner ikke re-eksporterer materialet. Dette er det redegjort for overfor Stor-

tinget, bl.a. i St.meld. nr. 9 (1996-97) Eksport av forsvarsmateriell fra Norge, i 1. halvår 1996.

Tilsvarende politikk har også konsekvent vært ført for salg og utlån til de nordiske land og nærliggende land som Australia, New Zealand og Japan. Det eneste unntaket fra denne hovedregelen har vært Tyrkia pga. menneskerettighetssituasjonen i landet.

Norsk politikk vedrørende eksport av forsvarsmateriell til andre land bygger på en regjeringserklæring fra 1959 som bl.a. sier at "Norge ikke vil tillate salg av våpen og ammunisjon til områder hvor det er krig eller hvor krig truer". Stortinget gav sin tilslutning til erklæringen, og presiserte bl.a. at "eksport av våpen og ammunisjon fra Norge bare må skje etter en nøye vurdering av de uten- og innenrikspolitiske forhold i vedkommende område. Eksportkontrollen av 1987, med senere forskrift og retningslinjer, fastsetter prosedyrene for saksbehandlingen med sikte på å ivareta disse målsettingene.

SPØRSMÅL NR. 398

Innlevert 18. mars 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 26. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Oppslag i mediene den siste tiden viser at over 20 lokalsykehus står i fare for å miste akuttberedskap og fødeavdelinger. Dette berører svært mange enkeltmennesker og lokalsamfunn og er i strid med intensjonene i Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) Om lov om helseforetak m.m.

Vil helseministeren informere Stortinget om vesentlige strukturendringer i helseforetakene før foretaksmøtet fatter beslutningene?»

BEGRUNNELSE:

Opplysningene i mediene den siste tiden om nedlegging av akuttberedskap og fødeavdelinger har skapt stor uro mange steder i landet. Trygghet for rask hjelp dersom ulykken er ute er en viktig forutsetning for desentralisert bosetting i vårt langstrakte land.

Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) Om lov om helseforetak m.m. ble av flertallet presentert som en reform som skulle gi bedre helsetjenester til folk. Det som nå skjer er i strid med intensjonene. Det er viktig at Stortinget får anledning til å drøfte situasjonen og gis mulighet til å gripe inn før nedleggingene er et faktum.

Svar:

Innledningsvis vil jeg presisere at de forslagene til strukturendringer som nå foreligger i flere helseregioner, fortsatt har status som *forslag* til funksjonsfordeling og framtidig oppgavefordeling. Det er lagt opp til bred drøfting av forslagene der ulike grupper, politiske miljøer, interesseorganisasjoner og enkeltpersoner skal få tilkjenne sine synspunkter. Jeg mener slike prosesser er nødvendige for å skape tillit og legitimitet hos befolkningen.

Stortinget har gjennom helseforetaksloven og budsjettvedtak forutsatt at de regionale helseforetakene skal effektivisere virksomheten innen spesialhelsetjenesten. I dette ligger også at man må være villig til å akseptere forandringer. Den faglige og teknologiske utviklingen innebærer at hva som var gårsdagens faglig beste løsninger ikke alltid er morgendagens. Det er selvfølgelig en forutsetning at de endringer som planlegges, skjer innenfor de faglige retningslinjer som er gitt og de vedtak Stortinget har gjort. Det betyr bl.a. at det fortsatt skal være et desentralisert fødetilbud i Norge og at de faglige krav til fødeinstitusjoner skal gjøres gjeldende.

Den overordnede politiske styringen er av Stor-

tinget lagt til helseministeren. Helseforetaksloven krever at saker av vesentlig betydning eller av prinsipiell karakter skal vedtas av foretaksmøtet i det regionale helseforetaket. Jeg vil sørge for at jeg får meg forelagt aktuelle saker for å vurdere om de er av en karakter som krever at de skal vedtas av foretaksmøtet.

Helseforetaksloven etablerer et plan- og meldingssystem mellom de regionale helseforetakene til eier. Dette er et system som skal ivareta dialogen med foretakene når det gjelder bl.a. tjenestestruktur. Dette systemet er etablert og vil bli lagt til grunn for styringskommunikasjonen overfor Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 399

Innlevert 18. mars 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 26. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Aftenposten 18. mars kan man lese at Folkehelseinstituttets budsjett kuttes med 30 pst. i år, og at dette vil bety at ca. 100 årsverk må vekk innen utgangen av året. Det vil gå utover vaksineprogrammer, forskning på inneklima, konsekvenser av støy- og luftforurensning, biologiske sykdommer, astma og allergi og til og med psykisk helse.

Mener helseministeren at dette er forebyggende helsearbeid slik vi ønsker det, og at det nå er riktig tidspunkt å bygge ned Folkehelsen?»

Svar:

I artikkelen i Aftenposten 18. mars blir det hevdet at Folkehelseinstituttets budsjett er kuttet med 30 pst. på to år og at instituttet må kutte 100 årsverk i år. Disse påstandene er sterkt misvisende.

Med virkning fra 1. januar 2002 ble den sentrale sosial- og helseforvaltningen omorganisert, og Nasjonalt folkehelseinstitutt ble opprettet. De oppgaver som tidligere ble utført av Statens institutt for folkehelse ble i hovedsak gitt Nasjonalt folkehelseinstitutt, etter en omfattende prosess med funksjons- og oppgavefordeling mellom departementet, Sosial- og helsedirektoratet, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Statens helsetilsyn. Bevilgningene til de oppgaver Nasjonalt folkehelseinstitutt i dag utfører er ikke redusert.

I 2003 er driftsbevilgningen til Nasjonalt folkehelseinstitutt 290,29 mill. kr. Saldert budsjett for Nasjonalt folkehelseinstitutt var i 2002 250,2 mill. kr. I behandlingen av innstilling fra finanskomiteen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 (Innst. S. nr. 255 (2001-2002)) bevilget Stortinget ytterligere 5 mill. kr til Folkehelseinstituttet til dekning av ekstra-

ordinære utgifter i forbindelse med etableringen av instituttet. Dette var i tråd med Regjeringens forslag. I behandlingen av innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 under Helsedepartementet (Innst. S. nr. 70 (2002-2003)) ble bevilgningen til kap. 707 Nasjonalt folkehelseinstitutt styrket med ytterligere 3,65 mill. kr, også dette i tråd med Regjeringens forslag.

Det ble forutsatt at omorganiseringen av den sentrale sosial- og helseforvaltningen over tid vil kunne føre til en innsparing knyttet til administrative utgifter. Det har etter omorganiseringen vært nødvendig å omprioritere innenfor instituttets rammer. For å effektivisere driften og komme i budsjettmessig balanse har instituttet satt i gang en omfattende omstillingsprosess der virksomheten gjennom ansettelsesstopp og naturlig avgang ble nedbemannet med 30 årsverk i løpet av 2002. Dette er i tråd med Folkehelseinstituttets strategiske plan og del av en langsiktig og faglig forsvarlig nedbemanningsplan for å omfordele lønnsutgifter til driftsutgifter. Innenfor planene ligger en ytterligere nedbemanning i år på 50 årsverk.

I Aftenposten 18. mars d.å. ble det opplyst at et kutt i antall stillinger ved Folkehelseinstituttet er i ferd med å svekke smittevernberedskapen i landet. I samme artikkel ble det rapportert om den nye livsfarlige luftveissykdommen SARS. Koblingen mellom disse to sakene gir leseren inntrykk av akuttberedskapen ved alvorlige infeksjonssykdommer er svekket. Det er ikke riktig. Jeg har fått entydig bekreftelse fra Folkehelseinstituttet om at instituttet er i stand til å sette inn de ressursene som trengs for å møte denne helsetrusselen, og jeg kan bekrefte at vi fortsatt har en god og tilfredsstillende smittevernberedskap i landet.

Jeg vil fortsatt følge utviklingen nøye og legger stor vekt på at aktivitetsreduksjonen ikke skal gå ut

over viktige strategiske funksjoner og kjerneoppgaver ved instituttet. Kuttene vil først og fremst ramme de lavest prioriterte oppgavene i hver enhet. Institut-

tet vil omdisponere sine ressurser slik at de viktigste funksjonene til en hver tid vil ha tilstrekkelig personell.

SPØRSMÅL NR. 400

Innlevert 18. mars 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 25. mars 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Ifølge NVE og Statnett er Sogn og Fjordane eit av dei områda som vil bli mest råka av mogleg straumrasjonering i 2003. Dette skuldast m.a. svakt linjenett til fylket, særleg i området Fardal og nordvestover mot Møre/Midt-Noreg.

Kva tiltak vil statsråden setje i verk som gjer at overføringsnettet i Sogn og Fjordane får ein kapasitet som kan hindre at særleg industrien stadig vekk vert utsett for truslar om rasjonering?»

GRUNNGJEVING:

Næringslivet i Sogn og Fjordane er uroa over den usikre energisituasjonen, og ein fryktar konsekvensane av eventuelle, framtidige rasjonaliseringstiltak for eit allereie hardt pressa næringsliv. Sogn og Fjordane har 11 pst. av kraftproduksjonen i landet, og dette har gitt grunnlag for eit velutvikla og konkurransedyktig industrimiljø, der over 25 pst. av folket er direkte eller indirekte knytt til industrien. Ifølge NVE og Statnett er Sogn og Fjordane eit av dei områda som vil bli mest råka av mogleg rasjonering i 2003. I 1994 og 1996 hadde ein den same situasjonen, trass i at perioden 1990-2000 var meir enn vanleg nedbørrik. Dette skuldast svakt linjenett til våre område, særleg i området Fardal og nordvestover mot Møre/Midt-Noreg. Trugsmål om straumrasjonering er svært negativ for industrien vår, og særleg produksjonen til Hydro i Høyanger vil verte hardt råka av eit slikt vedtak.

Svar:

Fra 1. januar 2003 er Sogn og Fjordane Energiverk AS og Statnett SF i henhold til Forskrift om energiutredning pålagt utredningsansvaret for henholdsvis regional- og sentralnettet i Sogn og Fjordane. For Sogn og Fjordane Energiverk betyr dette at selskapet har ansvaret for å analyse og foreslå nødvendige tiltak for samfunnsmessig rasjonell utvikling av regionalnettet i fylket. Statnett SF har ansvaret for

å planlegge, utbygge og drive sentralnettet og skal drives etter samfunnsøkonomiske prinsipper, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) Del V for Olje- og energidepartementet og Innst. S. nr. 83 (2001-2002).

Som systemansvarlig nettselskap har Statnett ansvar for å bidra til en tilfredsstillende leveringskvalitet i området. Med dette ansvaret følger en plikt til å sikre en samfunnsmessig rasjonell utvikling av kraftsystemet. Utredningsarbeidet skal også gi grunnlag for NVEs behandling av eventuelle søknader om konsesjon.

Jeg har tillit til at Statnett er i stand til å ta de rette investeringsbeslutninger med grunnlag i sitt ansvar, slik at overføringsnettet for kraft bygges ut på en tilfredsstillende måte. Statnett skal vurdere ulike alternativ, herunder også systemmessige tiltak. Statnett står fritt til å utrede ulike alternativ. Dersom Statnett sin økonomiske situasjon skulle være til hinder for å gjennomføre samfunnsøkonomiske lønnsomme investeringer i overføringsnettet, vil jeg være åpen for å vurdere dette nærmere.

Sentralnettet i Sogn og Fjordane består av en gjennomgående 132 kV ledningsforbindelse fra Fardal i sør og til Leivdal i nord. Fra Leivdal fortsetter forbindelsen fram til Ørskog i Møre og Romsdal. Ved brudd på denne gjennomgående forbindelsen, begrenses overføringskapasiteten inn til fylket. I en slik situasjon er forbrukerne i fylket avhengig av lokal kraftproduksjon for å opprettholde virksomheten. I perioder med liten kraftproduksjon internt i fylket, kan et ledningsutfall føre til at forbruk må kobles ut inntil ledningsnettet igjen er intakt. Som nevnt i representanten Grande Røys sitt brev har fylket også opplevd situasjoner der det var vanskelig å opprettholde forsyningen selv med alle ledninger innkoblet.

For å sikre kraftforsyningen til Sogn og Fjordane besluttet Statnett i 2001 å bygge en ca. 40 km lang 132 kV kraftledning fra Fardal til Mel kraftverk og å øke transformeringskapasiteten i Fardal transformatorstasjon. Planene for dette arbeidet lå ferdig allerede i 1997. I april 2001 gav NVE konsesjon til de fore-

slåtte tiltakene. Tiltakene ble deretter pålagt av berørte grunneiere sommeren 2001. Gjennom behandlingen av klagesakene i november 2001 opprettholdt Olje- og energidepartementet NVEs vedtak.

Hele prosjektet er fremskyndet med mellom ett og to år. Transformatoren settes i drift før sommeren i år, mens ledningen vil stå ferdig i oktober 2003. Statnett sin nye ledning mellom Fardal og Mel inngår som en del av en total forsterkningsløsning som vil gi en ny 132 kV ringforbindelse sør i fylket, som strekker seg mellom Fardal-Mel-Skei-Moskog-Høyanger-Fardal.

Videre starter Sogn og Fjordane Energi til høsten i år arbeidet med å bygge siste del av ringforbindelsen. Det er en 132 kV ledning fra Skei til Moskog i nærheten av Førde. Byggetiden for denne ledningen er ca. ett år. En ny transformatorstasjon (Moskog) ble satt i drift sommeren 2002. Fra høsten 2004 vil hele ringforbindelsen være operativ.

Fra Ørskog i Møre og Romsdal og sørover mot Sogn og Fjordane, pågår det også arbeid med en ny 132 kV forbindelse. Tafjord Kraftnett og Tussa Nett er eiere av forbindelsen. Første del av denne ledningen ble satt i drift i desember 2002. Denne forbindelsen vil gi reserve for innmatingen av kraft til Sogn og Fjordane fra nord.

Gjennomføringen av ovennevnte tiltak gir etter NVEs syn Sogn og Fjordane en tilfredsstillende leveringspålitelighet og overføringskvalitet. Videre behov for å styrke overføringsnettet i fylket vil avhenge av hvordan forbruket utvikler seg og om planer om ny kraftproduksjon realiseres.

Fra og med 16. desember 2002 har Sør-Norge vært inndelt i tre elspotområder, mot tidligere ett. Prisområde 3 refererer seg til Vestlandet fra Fardal til Orkdal i Sør-Trøndelag. Den nye inndelingen ble innført for å synliggjøre områder hvor energibalansen var spesielt anstrengt og for å gi markedsaktørene innenfor områdene incentiv til å tilpasse sine disposisjoner bedre i forhold til den lokale energibalansen. Etableringen av disse elspotområdene medførte at det tidlig i vinter var stor fokus på den anstrengte

energisituasjonen spesielt i disse områdene. Dette har i seg selv bidratt til noe endret agering fra produsentenes side i denne delen av landet med bedret lokal energibalanse som følge.

To svært nedbørsrike og milde uker i januar i år bidro ytterligere til bedring av energibalansen, spesielt i elspotområdene på Vestlandet. Fra slutten av januar og frem til i dag har ikke energisituasjonen på Vestlandet blitt vurdert som vesentlig mer anstrengt enn i Sør-Norge som helhet. Slik situasjonen er for øyeblikket er det derfor ikke grunnlag for å si at Sogn- og Fjordane er et område som vil bli sterkere rammet av en eventuell strømrasjonering enn resten av landet. For å opprettholde en god oversikt over den lokale energibalansen og for å følge opp kraftoverføringen mellom ulike landsdeler, er det fortsatt behov for å holde fast ved gjeldende elspotområder. Med intakt overføringssystem er det imidlertid for øyeblikket ikke grunnlag for å peke ut enkelte delområder som spesielt kritiske med hensyn på energibalansen. Det er derfor ikke grunnlag for å si at Sogn og Fjordane vil bli hardere rammet av en eventuell rasjoneringssituasjon enn resten av landet.

NVE så siste uke en forsterket positiv utvikling i kraftsituasjonen og mener faren for rasjonering er blitt betydelig redusert.

I lys av erfaringene fra denne vinteren, anser jeg det som viktig både med en faglig evaluering og en drøfting av situasjonen i kraftsystemet. Særlig er det i den sammenheng viktig å utrede om hensynet til forsyningssikkerheten kan ivaretas på en bedre måte enn i dag. Her trengs det grundige, faglige utredninger.

Som tidligere varslet, vil Olje- og energidepartementet igangsatt et utredningsarbeid for å belyse en rekke spørsmål som har blitt debattert i løpet av vinteren. Regjeringen tar på bakgrunn av disse utredningene sikte på å legge frem en melding for Stortinget som er ment å sammenfatte de erfaringer vi har gjort oss i vinter, og hvor forslag til endringer i politikken vil bli lagt frem.